

Brief aan Du Perron

W.H. van Boom
NTBR 2008/8, p. 315

De commissie Du Perron (voluit: Commissie Kwalificatie Juridische Tijdschriften), die zich bezighoudt met het inventariseren van de ambities van de juridische tijdschriften in ons land, heeft de afgelopen maanden flink wat post gekregen. Ook de redactie van het NTBR heeft een brief aan Du Perron gestuurd.

Waar gaat het over? De inzet van de commissie Du Perron is om duidelijke standpunten te ontlokken aan de tijdschriften over hun zelfbeeld en om dat te bewerkstelligen worden vragen gesteld van het type: vindt u zichzelf een wetenschappelijk tijdschrift? Zo ja, bent u het eens dat daarvoor bepaalde waarborgen moeten gelden? Werkt u met een vast format voor de beoordeling van kopij? Hoe is uw redactie eigenlijk samengesteld?

In de brief van het NTBR aan de commissie Du Perron wordt verslag gedaan van de huidige werkwijze van de redactie van het NTBR. Het lijkt zinvol om in dit redactioneel wat langer stil te staan bij die werkwijze. Niet omdat ik denk dat we zo grip krijgen op wat een tijdschrift of artikel wetenschappelijk maakt, maar wel omdat inzicht in redactionele logistiek en beleid kan bijdragen aan een gedeelde visie op goede rechtsgeleerde publicaties.

De redactie van het NTBR bestaat volledig uit gepromoveerden. Gestreefd wordt naar diversiteit qua werkomgeving (universiteit, advocatuur, rechterlijke macht), expertise en geografie. Rouleren wordt van belang geacht: redactieleden hebben een zittingstermijn van vijf jaar; de termijn kan één keer worden verlengd.

De beoordeling van de artikelen die aan het tijdschrift worden aangeboden, vindt volgens een vaste werkwijze plaats, en wel bij wijze van blinde beoordeling. Dat betekent dat de naam van de auteur alleen bekend is aan de redactiesecretaris en dat de redactieleden het stuk alleen op inhoudelijke merites mogen en kunnen beoordelen (tenzij de auteur zichzelf verraadt met al te duidelijke verwijzing naar eigen werk). Elk redactielid leest de gehele kopij en ter vergadering vindt dan onder leiding van de hoofdredacteur uitwisseling plaats van deze leeservaring. De voltallige redactie weegt dus ter vergadering alle argumenten die vóór en tegen het ingezonden artikel pleiten. Die discussie is bijzonder vruchtbaar: ik ervaar in elk geval dat op die wijze de argumenten goed gewogen worden en de uitwisseling van argumenten er ook toe kan leiden dat gevormde meningen worden bijgesteld. Een behoorlijk deel van de ingezonden stukken wordt zonder meer afgewezen of naar de auteur teruggestuurd met het verzoek om tot aanpassingen over te gaan voordat het stuk opnieuw wordt beoordeeld. Die laatste route brengt veel werk voor de redactie met zich (zoals het geven van aanwijzingen en het opnieuw beoordelen van de volgende versie), maar dat werk wordt vaak beloond met een betere kwaliteit van de publicatie. De identiteit van de auteur wordt pas na afsluiting van het beoordelingsproces prijsgegeven.

Bij het beoordelen van artikelen wordt op tal van factoren gelet, maar de belangrijkste zijn toch wel: heldere vraagstelling en afbakening van het onderzoeksdomein; evenwichtige verwerking van relevante wetgeving, rechtspraak en inzichten uit eerdere literatuur, een en ander voor zover relevant voor het artikel; originaliteit; grondige onderbouwing van ingenomen standpunten. Tegen deze achtergrond heeft NTBR de pretentie een wetenschappelijk tijdschrift te zijn en de ambitie om die kwalificatie verder uit te bouwen.

Wat de commissie Du Perron wellicht teleurstelt, is dat de redactie niet kiest voor een formalisering – of beter: ‘formulierisering’ – van het zojuist beschreven beoordelingsproces. Binnen de redactie leeft de vrees dat als een vast schriftelijk format wordt gekozen en bijvoorbeeld twee redactieleden op papier moeten rapporteren over hun bevindingen, dit juist tot een teruggang in de kwaliteit van het beoordelingsproces zal leiden in plaats van een vooruitgang. Elk redactielid voor zich zal de overwegingen die tot plaatsing of weigering hebben geleid, moeten kunnen verantwoorden tegenover het rechtsgeleerd forum. Liever dan een lijst afvinken, kiest de redactie voor het redactioneel discours – met de blinddoek op, dat dan weer wel.

W.H. van Boom